

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

NEUVOSTO

Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030)

(2021/C 66/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

PALAUTTAA MIELEEN

- Barcelonan Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2002 hyväksymän Koulutus 2010 -työohjelman (ET 2010), uuden työskentelyjakson, joka vahvistettiin eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020) 12 päivänä toukokuuta 2009 annetuilla neuvoston päätelmillä, ja arvioinnin, joka perustuu neuvoston ja komission yhteiseen vuoden 2015 raporttiin eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta; näillä yhdessä luotiin eurooppalaiselle koulutusyhteistyölle ja sen jatkumiselle vahvat puitteet, jotka perustuivat yhteisiin tavoitteisiin ja joilla pyrittiin ennen kaikkea tukemaan kansallisten koulutusjärjestelmien parantamista kehittämällä täydentäviä EU:n tason välineitä ja keskinäistä oppimista ja vaihtamalla hyviä käytäntöjä avoimen koordinoitimenetelmän avulla,
- tämän asian poliittisen taustan liitteessä I esitetyn mukaisesti,

ja OTTAA HUOMIOON

- että maaliskuussa 2017 annetussa Rooman julistuksessa EU-johtajat sitoutuivat työskentelemään sellaisen unionin puolesta, jossa nuoret saavat parasta koulutusta ja voivat opiskella ja löytää työtä kaikkialta Euroopasta,
- että EU-johtajat antoivat Göteborgissa vuonna 2017 pidetyssä sosiaalialan huippukokouksessa yhteisen julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, jossa vahvistetaan ensimmäisenä periaatteena oikeus laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen, neljäntenä periaatteena oikeus oikea-aikaiseen ja räätälöityyn apuun työllisyysnäkömiin tai itsenäisen ammatinharjoittamisen näkömiin parantamiseksi, mukaan lukien koulutus ja uudelleen koulutus, ja lasten oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sekä 11. periaatteena heikommista lähtökohdista tulevien lasten oikeus yhtäläisiin mahdollisuuksiin,
- että koulutus mainitaan Eurooppa-neuvoston 14 päivänä joulukuuta 2017 antamissa päätelmissä keskeisenä tekijänä osallistavien ja yhtenäisten yhteiskuntien rakentamisessa ja Euroopan kilpailukyvyyn ylläpitämisessä siten, että koulutus asetetaan ensimmäistä kertaa Euroopan poliittisen asialistan keskiöön,
- ET 2010 -työohjelmalla ja ET 2020 -puitteilla saavutetun edistyksen, erityisesti kansallisten uudistusten tukemisessa, todeten kuitenkin, että jäljellä on merkittäviä haasteita, jos Eurooppa aikoo saavuttaa edellä mainituissa julistuksissa asetetut tavoitteet,

- että komissio yhdessä jäsenvaltioiden kanssa on ryhtynyt toimiin tämän koulutuksen tulevaisuutta koskevan vision toteuttamiseksi pyrkien vuodesta 2018 alkaen eurooppalaisen koulutusalueen ⁽¹⁾ perustamiseen, mihin neuvosto vastasi antamalla 22 päivänä toukokuuta 2018 päätelmät eurooppalaista koulutusalueetta koskevan vision toteuttamisesta ja 8 päivänä marraskuuta 2019 päätöslauselman eurooppalaisen koulutusalueen kehittämistä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien tukemiseksi,
- työn, joka on tehty Bolognan prosessin puitteissa, jota on vahvistettu Roomassa marraskuussa 2020 annetulla ministerien julkilausumalla, sekä Kööpenhaminan prosessin puitteissa, jota on puolestaan vahvistettu äskettäin marraskuussa 2020 annetulla Osnabrückin julistuksella,
- että vuotuisessa kestävä kasvun strategiassa 2021 korostetaan, että on tärkeää varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet ja osallistava koulutus kiinnittäen erityistä huomiota muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin ja investoiden uudelleen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen,

KOROSTAA, että

- koulutuksella on olennainen rooli Euroopan tulevaisuuden muovaamisessa näinä aikoina, kun on ehdottoman tärkeää, että yhteiskunnasta ja taloudesta tukee yhtenäisempiä, osallistavampia, digitaalisempia, kestävämpiä, vihreämpiä ja selviytymiskykyisempiä ja kansalaiset voivat tavoitella henkilökohtaisia tavoitteitaan ja hyvinvointia, jotta heillä olisi valmiudet mukautua muuttuviin työmarkkinoihin ja toimia niillä aktiivista ja vastuullista kansalaisuutta harjoittaen,
- covid-19-pandemia on luonut ennennäkemättömiä paineita koulutusalueelle ja käynnistänyt laajamittaisen siirtymisen etäopetukseen ja -oppimiseen ja sulautuvaan opetukseen ja oppimiseen. Tämä siirtyminen on tuonut mukanaan erilaisia haasteita ja mahdollisuuksia koulutusalan järjestelmiin ja yhteisöihin: se on tuonut esiin digitaalisen kahtiajaon vaikutuksen ja verkkoyhteyksien puuttumisen jäsenvaltioissa sekä eriarvoisuuksia eri varallisuusryhmien ja kaupunkija maaseutuyhteisöjen välillä ja korostanut koulutuksen potentiaalia selviytymiskyvyn sekä kestävä ja osallistavan kasvun edistäjänä,
- eurooppalaisen koulutusalueen avulla oppijat voivat jatkaa opintojaan eri elämänvaiheissa ja etsiä töitä kaikkialta EU:sta ja jäsenvaltiot ja sidosryhmät voivat tehdä yhteistyötä, jotta talouskasvua ja korkealaatuisia työllistymismahdollisuuksia tukevasta korkealaatuisesta, innovatiivisesta ja osallistavasta koulutuksesta sekä henkilökohtaisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta kehityksestä tulee todellisuutta kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikilla Euroopan unionin alueilla,
- lisäksi eurooppalainen koulutusalue mahdollistaa oppijoiden ja opetushenkilöstön välisen vaivattoman yhteistyön ja viestinnän oppiaineesta, kulttuurista ja asuinpaikasta riippumatta ja helpottaa ulkomailla suoritettujen tutkintojen ja opintojaksojen automaattista tunnustamista ⁽²⁾,

TOTEAA, että

- aiemmat eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet (ET 2020) auttoivat edistämään vastavuoroista oppimista koulutuksessa yhteisten strategisten tavoitteiden, yhteisten vertailuvälineiden ja lähestymistapojen, kaikilta asiaankuuluvilta EU:n virastoilta ja kansainvälisiltä järjestöiltä saatujen näytön ja tiedon sekä EU:n jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien välisen hyvien käytäntöjen vaihdon ja vertaisoppimisen avulla sekä tukivat kansallisten koulutus uudistusten toteuttamista,
- päivitetyillä eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisilla puitteilla – joissa otetaan täysimääräisesti huomioon toissijaisuusperiaate ja jäsenvaltioiden kansallisten koulutusjärjestelmien moninaisuus ja jotka perustuvat aiempien puitteiden saavutuksiin – parannetaan koulutusalan yhteistyötä muun muassa lisäämällä koordinointia, myös poliittisella tasolla, synergioita sosiaalista ja taloudellista kasvua ja vihreää ja digitaalista siirtymää edistävien toimintapolitiikkojen välillä ja tiedottamista ja tulosten levittämistä soveltaen koulutus uudistuksia koskevan innovatiivisemmän ja vahvemmin tulevaisuuteen suuntautuvan tuen näkökulmaa,

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.

⁽²⁾ Korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä 26 päivänä marraskuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen (EUVL C 444, 10.12.2018, s. 1) mukaisesti.

- covid-19-krisi on osoittanut, että koulutusjärjestelmien on oltava riittävän joustavia ja kestävyyskyisiä niiden normaalien syklien keskeytyksille ja että EU-mailla on valmiudet löytää ratkaisuja jatkaa opetus- ja oppimisprosessien toteuttamista eri tavoin ja eri yhteyksissä ja varmistaa, että kaikkien oppijoiden oppiminen jatkuu heidän sosioekonomisesta taustastaan ja oppimistarpeistaan riippumatta. Sama koskee eurooppalaisen yhteistyön puitteita, joiden olisi säilyttävä riittävän joustavina, jotta niillä voidaan vastata sekä nykyisiin että tuleviin haasteisiin, myös eurooppalaisen koulutusalueen puitteissa,

PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE

eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle 30 päivänä syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ⁽³⁾ pääkohdat ja erityisesti siinä esitetyn vision, jossa hahmotellaan, miten eurooppalainen yhteistyö voi edelleen rikastuttaa EU:n koulutusjärjestelmien laatua, osallistavuutta ja digitaalista ja vihreää ulottuvuutta. Tässä tiedonannossa ehdotetaan puitteita, joiden avulla voidaan tehdä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa ja olla yhteyksissä asianomaisiin sidosryhmiin ja joissa on määritelty myös raportointi- ja analyysirakenne sekä koulutustavoitteita koskevia ehdotuksia, joilla kannustetaan ja seurataan koulutus uudistuksia eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamiseksi vuoteen 2025 mennessä,

ja PITÄÄ MYÖNTEISENÄ MYÖS

- heinäkuussa 2020 Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle annetun komission tiedonannon "Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi" ⁽⁴⁾ pääkohtia,
- syyskuussa 2020 Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle annetun komission tiedonannon ⁽⁵⁾ "Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027: Koulutuksen mukauttaminen digitaali-aikaan" pääkohtia,

ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että

1. vuoteen 2030 saakka eurooppalaisen koulutusalueen toteuttaminen ja jatkokehittäminen on eurooppalaisen koulutusyhteistyön uusien strategisten puitteiden yleinen poliittinen tavoite, joka sisältää kaikki tässä päätöslauselmassa esitetyt strategiset prioriteetit ja prioriteettialat, pitäen mielessä, että eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet ovat tärkein väline eurooppalaisen koulutusalueen edistämiseksi ja toteuttamiseksi, jotta voidaan tukea sen onnistunutta täytäntöönpanoa ja kunnianhimoista jatkokehittämistä ⁽⁶⁾, puitteisiin liittyvien aloitteiden ja yhteisen vision avulla yhdessä kehittämisen hengessä,
2. samalla kun edetään kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista vuoteen 2025 mennessä eurooppalaisen koulutusyhteistyön päätavoitteena olisi oltava jäsenvaltioiden tukeminen sellaisten koulutusjärjestelmien jatkokehittämisessä, joilla pyritään varmistamaan
  - a) kaikkien kansalaisten henkilökohtaisten, sosiaalisten ja ammatillisten tavoitteiden toteutuminen edistämällä samalla demokraattisia arvoja, tasa-arvoa, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, aktiivista kansalaisuutta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua,
  - b) kestävä taloudellinen hyvinvointi, vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä työllistettävyyden,
3. Euroopan koulutusyhteistyötä vuoteen 2030 ulottuvalla jaksolla olisi rakennettava strategisissa puitteissa, jotka käsittävät koulutusjärjestelmät kokonaisuudessaan osallistavan, kokonaisvaltaisen ja elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Tätä olisi korostettava peruseriaatteena puitteille, joiden on tarkoitus kattaa opetus, koulutus ja oppiminen kaikissa yhteyksissä ja kaikilla tasoilla – olipa kyse virallisesta, epävirallisesta tai

⁽³⁾ COM(2020) 625 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 624 final.

⁽⁶⁾ Eurooppalaisen koulutusalueen kehittämisestä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien tukemiseksi 8 päivänä marraskuuta 2019 annetun neuvoston päätöslauselman (EUVL C 389, 18.11.2019, s. 1) mukaisesti.

arkioppimisesta – varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen, mukaan lukien ammatillinen koulutus ja korkeasteen koulutus, sekä myös digitaalisissa ympäristöissä. Eurooppalaisella koulutusyhteistyöllä olisi myös edistettävä eurooppalaisen ohjausjakson asiaankuuluvia prioriteetteja,

4. näissä uusissa puitteissa tehdyllä työllä olisi edistettävä vihreää ja digitaalista siirtymää joulukuussa 2019 annetussa komission tiedonannossa ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma” ⁽⁷⁾ vahvistettujen tavoitteiden sekä helmikuussa 2020 annetussa komission tiedonannossa ”Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentaminen” ⁽⁸⁾ esitettyjen pääkohtien mukaisesti,
5. näitä tavoitteita olisi tarkasteltava myös maailmanlaajuisessa kontekstissa ottaen huomioon, että koulutusyhteistyöstä on vähitellen tullut tärkeä väline eurooppalaisiin arvoihin, luottamukseen ja riippumattomuuteen perustuvien EU:n ulkoisten politiikkojen täytäntöönpanossa. Tämä auttaa tekemään EU:sta entistä houkuttelevamman kohteen ja kumppanin sekä globaalissa kilpailussa lahjakkuuksista että kansainvälisten kumppanien kanssa solmittavien strategisten kumppanuuksien edistämiseksi osallistavan ja korkealaatuisen koulutuksen tarjoamiseksi kaikille koulutuksen kaikissa tilanteissa ja kaikilla tasoilla. Yhteistyö on näin ollen olennainen ulottuvuus unionin geopolittisten prioriteettien sekä YK:n vuoteen 2030 ulottuvien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä maailmanlaajuisesti että EU:n jäsenvaltioissa. EU:n ja jäsenvaltioiden välisen paremman koordinoinnin edistäminen vahvistaa EU:n asemaa keskeisenä koulutusalan kumppanina globaalilla tasolla sekä auttaa vahvistamaan eurooppalaisen koulutusalueen ja muun maailman välisiä yhteyksiä,
6. tulokselliset ja tehokkaat investoinnit koulutukseen ovat edellytys koulutusjärjestelmien laadun ja osallistavuuden kehittämiseksi ja koulutustulosten parantamiseksi sekä kestävän kasvun edistämiseksi, hyvinvoinnin parantamiseksi ja osallistavamman yhteiskunnan rakentamiseksi. Investointien lisääminen voi auttaa toipumaan nykyisestä kriisistä ja edistää vihreää ja digitaalista siirtymää koulutusalueella, samalla kun noudatetaan toissijaisuusperiaatetta,
7. näyttöön perustuvan päätöksenteon olennaisena osana seurataan säännöllisesti etenemistä kohti asetettuja tavoitteita kansainvälisesti vertailukelpoisten tietojen järjestelmällisen keräämisen ja analysoinnin avulla. Jäljempänä esitetyillä strategisia prioriteetteja olisi kaudella 2021–2030 täydennettävä tämän päätöslauselman liitteessä II esitetyillä indikaattoreilla ja EU:n tason tavoitteilla. Viimeisimmän eurooppalaisen koulutusyhteistyöjakson aikana saavutettujen tulosten pohjalta nämä auttavat mittaamaan Euroopan tasolla saavutettua yleistä edistymistä ja selvittämään, mitä on saavutettu, sekä edistämään ja tukemaan koulutusjärjestelmien kehittämistä ja uudistamista,
8. seuraavan vuosikymmenen aikana strategisissa puitteissa keskitytään erityisesti seuraaviin viiteen strategiseen prioriteettiin:

– **Strateginen prioriteetti 1: Koulutuksen laadun, tasapuolisuuden ja osallistavuuden parantaminen ja kaikkien oppijoiden menestyksen lisääminen**

Menestyäkseen nykymaailmassa ja selviytyäkseen yhteiskunnan, talouden ja työmarkkinoiden tulevista muutoksista kaikilla yksilöillä on oltava tarvittavat tiedot, taidot, osaaminen ja asenne. Koulutus on keskeinen tekijä Euroopan kansalaisten henkilökohtaisen, kansalaisuuteen liittyvän ja ammatillisen kehityksen kannalta.

EU:n tasolla koulutuksen laatua koskeva visio tekee avaintaitojen, mukaan lukien perustaitojen, hallinnasta tulevan menestyksen perustan ⁽⁹⁾, ja sitä tukevat erittäin pätevät ja motivoituneet opettajat ja kouluttajat sekä muu opetushenkilöstö.

⁽⁷⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 67 final.

⁽⁹⁾ Elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22 päivänä toukokuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa (EUVL C 189, 4.6.2018, s. 1) esitetyn mukaisesti.

Koulunkäynnin varhainen keskeyttäminen, joka heikentää nuorten ja aikuisten sosioekonomisia mahdollisuuksia, on edelleen haaste, vaikka se onkin pienentynyt viime vuosikymmenellä, erityisesti kun ennakoidaan covid-19-pandemian odotettuja seurauksia. On jatkettava toimia, joilla vähennetään koulunkäynnin varhain keskeyttäneiden määrää ja pyritään siihen, että useimmat nuoret hankkivat toisen asteen tutkinnon.

Kansalliset koulutusjärjestelmät ovat pystyneet parantamaan tuloksiaan näillä aloilla, mutta on edelleen tarpeen määrittää poliittisia toimenpiteitä, joilla voidaan edistää kaikkien oppijoiden koulumenestystä.

Jäsenvaltiot voivat vähentää entisestään sosiaalista, taloudellista ja kulttuurista eriarvoisuutta varmistamalla kaikille laadukkaan ja osallistavan koulutuksen. Heikommista lähtökohdista, myös maaseutu- ja syrjäisiltä alueilta, tulevat oppijat ovat kuitenkin kaikkialla Euroopassa yliedustettuina alisuoriutuneiden joukossa, ja covid-19-pandemia on korostanut entisestään tasapuolisuuden ja osallisuuden merkitystä koulutuksessa.

Jotta voidaan varmistaa aidosti osallistava koulutus ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille oppijoille kaikilla koulutustasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa, akateemiset tulokset ja saavutukset eivät saisi olla riippuvaisia sosiaalisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta asemasta ja muista yksilöllisistä olosuhteista.

Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on erityisen tärkeä rooli, ja sitä olisi edelleen vahvistettava tulevan koulumenestyksen perustana.

Lisäksi on kannustettava kaikkia muita laajempaan osallistamiseen tähtäviä toimia, kuten osallistavan ja laadukkaan koulutuksen saatavuuden edistäminen vammaisten henkilöiden⁽¹⁰⁾, henkilöiden, joilla on erityisiä oppimistarpeita, maahanmuuttajataustaisten oppijoiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa, kouluopetukseen palaamisen tukeminen elinikäisen oppimisen näkökulmasta ja työmarkkinoille pääsyyn tähtäävien mahdollisuuksien tarjoaminen erilaisten koulutusväylien kautta.

Osallistava koulutus edellyttää myös sukupuolinäkökulman huomioon ottamista oppimisprosesseissa ja oppilaitoksissa sekä sukupuolistereotyyppien ja erityisesti sellaisten sukupuolistereotyyppien kyseenalaistamista ja purkamista, jotka vaikuttavat rajoittavasti poikien ja tyttöjen ratkaisuihin opiskelualan valinnassa. Perinteisesti mies- tai naisvaltaisia ammatteja olisi mainostettava enemmän kyseisessä ammatissa aliedustettua sukupuolta oleville henkilöille. Lisätoimia tarvitaan myös sukupuolten tasapuolisen edustuksen saavuttamiseksi oppilaitosten johtotehtävissä.

Digitaalitekologioilla on tärkeä rooli oppimisympäristöjen, oppimateriaalien ja opetusmenetelmien mukauttamisessa ja soveltamisessa eri oppijoiden tarpeisiin. Digitaalitekniikat voivat tukea aitoa osallisuutta edellyttäen, että digitaalista kuilua koskevia kysymyksiä käsitellään samanaikaisesti sekä infrastruktuurin että digitaalisten taitojen osalta.

– Strateginen prioriteetti 2: Elinikäisen oppimisen ja liikkuvuuden mahdollistaminen kaikille

Yhteiskunnalliset, teknologiset, digitaaliset, ympäristöön liittyvät ja taloudelliset haasteet vaikuttavat yhä enemmän tapaamme elää ja tehdä työtä, kuten työpaikkojen jakautumiseen ja taitojen ja osaamisen kysyntään. Euroopan kansalaisten odotetaan käyvän läpi suuren määrän urasiirtymiä. Tämä yhdessä eläkeiän nostamisen kanssa tekevät elinikäisestä oppimisesta ja elinikäisestä uraohjauksesta, mukaan lukien tiedotustoimet, olennaisia oikeudenmukaisen siirtymän kannalta, sillä koulutus- ja taitotaso, digitaaliset taidot mukaan luettuina, ovat jatkossakin keskeinen tekijä työmarkkinoilla.

Elinikäinen oppiminen sisältyy koulutuksen yleiseen visioon ja tavoitteisiin EU:ssa, ja se koskee kokonaisvaltaisesti kaikkia koulutustasoja ja -muotoja, epävirallinen ja arkioppiminen mukaan luettuina.

Oppijoiden tasapuolista pääsyä laadukkaan elinikäisen oppimisen piiriin on vielä parannettava muun muassa varmistamalla siirtymismahdollisuudet ja joustavuus erilaisten oppimispolkujen välillä eri muodoissa ja eri koulutustasoilla sekä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointi.

⁽¹⁰⁾ Vammaisten henkilöiden oikeuksista 13 päivänä joulukuuta 2006 tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisesti.

Koulutusjärjestelmistä olisi tehtävä joustavampia, selviytymiskykyisempiä, tulevaisuuden vaatimukset paremmin huomioon ottavia ja vetovoimaisempia siten, että ne tavoittavat monipuolisemman oppijajoukon, niiden puitteissa on mahdollista saada tunnustettua ja validoitua aiemmat opinnot ja että ne tarjoavat täydennys- ja uudelleen- ja uudelleenkoulutusmahdollisuuksia, myös korkeammilla tutkintotasoilla ja koko työelämän ajan⁽¹⁾, ja niitä olisi tuettava Erasmus+-ohjelman puitteissa käynnistetyillä aloitteilla, joihin kuuluvat Eurooppalaiset yliopistot -aloite ja ammatillisen koulutuksen huippuyksikköjä koskeva aloite.

Työmarkkinoilla tarvitaan yhä enemmän erilaisia osaamis- ja pätevyisyhdistelmiä, ja ammatillisen koulutuksen toimintaympäristön rakenteellisten muutosten määrä on lisääntynyt. Tämä kehitys edellyttää nykyaikaista, tehokasta, osallistavaa ja erinomaista ammatillista koulutusta, joka osaltaan vaikuttaa työmarkkinoiden ja yhteiskunnan haasteisiin vastaamiseen. Ammatillisen koulutuksen kehittämistä houkuttelevana ja korkealaatuisena väylänä työpaikkoihin ja elämään yleensä on tarpeellista jatkaa.

Aikuisten keskimääräinen koulutukseen osallistumisen aste on EU:ssa edelleen vähäinen, mikä heikentää aidosti kestävä ja oikeudenmukaisen talouskasvun mahdollisuuksia unionissa. Oppimispolkuihin liittyvät innovaatiot, uudet lähestymistavat koulutukseen, mukaan lukien yksilölliset lähestymistavat, ja oppimisympäristöjä koskevat innovaatiot kaikissa oppilaitoksissa, mukaan lukien korkeakouluissa, sekä työpaikoilla ja yhteisöissä ovat ennakoedellytys sille, että laajemman oppijajoukon tarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon, koska yhä useammat aikuiset tarvitsevat uudelleen- ja täydennyskoulutusta.

Lisäksi olisi tehostettava toimenpiteitä, joiden avulla ja motivoimina aikuiset voivat hankkia perustaitoja, jotta voitaisiin taata yhtäläiset mahdollisuudet ja varmistaa laajempi sosiaalinen osallistuminen, mikä mahdollistaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan aikuiskoulutukseen.

Koska oppijoiden, opettajien, opettajankouluttajien ja henkilöstön liikkuvuus on olennainen osa elinikäistä oppimista ja tärkeä keino lisätä yksilöllistä kehitystä, työllistettävyyttä ja sopeutumiskykyä, sitä olisi edelleen laajennettava keskeisenä EU:n yhteistyön osana sekä välineenä, jolla parannetaan koulutuksen laatua ja osallistavuutta ja edistetään monikielisyyttä EU:ssa. On tärkeää pyrkiä tasapainoon liikkuvuusvirroissa, jotta voidaan edistää optimaalista osaamiskiertoa ja valvoa sitä, mukaan lukien tutkinnon suorittaneiden seurannan avulla.

Lisätoimia on toteutettava kaiken tyyppiseen oppimiseen ja opetukseen liittyvän liikkuvuuden esteiden poistamiseksi, mukaan lukien koulutukseen pääsyyn, ohjaukseen, opiskelijapalveluihin ja tutkintojen tunnustamiseen liittyvät ongelmat sekä nykyisten ja tulevien matkustusrajoitusten vaikutukset.

Lisäksi oppilaitosten välisen yhteistyön vahvistamiseksi ja liikkuvuuden edistämiseksi on vielä tehtävä työtä esimerkiksi tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen ja laadunvarmistuksen aloilla. Liikkuvuutta helpottavien eurooppalaisten aloitteiden, myös Erasmus+-ohjelmasta rahoitettujen aloitteiden, hyödyntäminen edellyttää toimien jatkamista.

– Strateginen prioriteetti 3: Osaamisen ja motivaation lisääminen koulutusalan ammateissa

Opettajat, kouluttajat, opetushenkilöstö sekä koulutusalan johtajat kaikilla tasoilla ovat koulutuksen ytimessä. Voidakseen tukea innovointia, osallisuutta, laatua ja tulosten saavuttamista koulutuksessa kouluttajien on oltava erittäin päteviä ja motivoituneita, ja heille on tarjottava erilaisia ammatillisia oppimismahdollisuuksia ja tukea koko heidän uransa ajan.

Enemmän kuin koskaan on kiinnitettävä huomiota koulutusjärjestelmissä työskentelevien opettajien, kouluttajien ja opetushenkilöstön hyvinvointiin. Tämä on tärkeää myös koulutuksen laadun kannalta, sillä se vaikuttaa paitsi opettajien tyytyväisyyteen myös opetuksen laatuun.

On myös tarpeen lisätä opettajan ammatin houkuttelevuutta ja arvottaa se uudelleen, mikä tulee yhä tärkeämmäksi kun EU-maat kärsivät opettajapulasta ja opettajakunta ikääntyy⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta 24 päivänä marraskuuta 2020 annetun neuvoston suosituksen (EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1) ja 30 marraskuuta 2020 annetun Osnabrückin julistuksen tavoitteiden mukaisesti.

⁽²⁾ Kuten todetaan tulevaisuuden eurooppalaisista opettajista ja kouluttajista 9 päivänä kesäkuuta 2020 annetuissa neuvoston päätelmissä (EUVL C 193, 9.6.2020, s. 11).

Lisäksi koulutusalan johtajien keskeinen rooli olisi otettava huomioon kehitettäessä suotuisaa ympäristöä ja edellytyksiä opettajien, kouluttajien ja opetushenkilöstön osaamisen ja motivaation kehittämiseksi, millä varmistetaan, että oppilaitokset toimivat myös oppimisorganisaatioina. Erasmus+-ohjelman puitteissa käynnistettävän European Teachers Academies -toiminnon kaltaiset aloitteet helpottavat verkostoitumista, tietojen jakamista ja liikkuvuutta sellaisten oppilaitosten välillä, jotka tarjoavat opettajille ja kouluttajille oppimismahdollisuuksia uran kaikissa vaiheissa, sekä parhaiden käytäntöjen ja innovatiivisten opetusmenetelmien jakamista, mikä mahdollistaa keskinäisen oppimisen Euroopan laajuisesti.

– Strateginen prioriteetti 4: Eurooppalaisen korkea-asteen koulutuksen vahvistaminen

Korkeakoulusektori ja korkeakoulut ovat osoittaneet resilienssinsä ja kykynsä selviytyä ennalta arvaamattomista muutoksista, kuten covid-19-pandemiasta. Tämä kriisi on korostanut jäljellä olevia haasteita, mutta se on myös luonut mahdollisuuksia jatkokehittämiseen suunnitellussa korkeakoulutuksen muutosohjelmassa.

Seuraavan vuosikymmenen aikana korkeakouluja kannustetaan etsimään uusia tiiviimmän yhteistyön muotoja, erityisesti luomalla kansainvälisiä liittoumia, yhdistämällä osaamistaan ja resurssejaan, luomalla enemmän mahdollisuuksia opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuteen ja osallistumiseen sekä edistämällä tutkimusta ja innovointia muun muassa panemalla kaikilta osin täytäntöön Eurooppalaiset yliopistot -aloite.

Työtä eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) luomiseksi on jo tehty menestyksekkäästi Bolognan prosessin puitteissa. Tulevaisuudessa on tärkeää jatkaa työtä Bolognan prosessin puitteissa, samalla luoden uusia ja vahvempia synergioita eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) kanssa ja välttämällä rinnakkaisia tai päällekkäisiä rakenteita ja välineitä.

– Strateginen prioriteetti 5: Vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen koulutuksessa ja sen kautta

Vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat unionin seuraavan vuosikymmenen asialistan keskiössä. Siirtymisellä ympäristön kannalta kestävään talouteen, kiertotalouteen ja ilmastonutraaliin talouteen sekä digitaalisempaan maailmaan on merkittäviä sosiaalisia, taloudellisia ja työllisyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Ilman, että varmistetaan, että kaikki kansalliset hankkivat tarvittavat tiedot, osaamisen, taidot ja asenteet näistä muutoksista selviytymiseksi, EU:n sosiaalisesti oikeudenmukaisen muutoksen toteutuminen on mahdotonta.

On mahdollistettava yksilötason käyttäytymisen ja taitojen perusteellinen muutos alkaen koulutusjärjestelmistä ja -laitoksista, jotka toimivat katalysaattorina. Koulutuslaitosten on sisällytettävä vihreä ja digitaalinen olottuvuus organisaationsa kehittämiseen. Tämä edellyttää investointeja digitaalisen koulutuksen ekosysteemeihin, jotta voidaan paitsi ottaa huomioon ympäristön kestävyys sekä perustason ja edistyneet digitaaliset taidot kaikilla koulutustasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa mutta myös varmistaa, että koulutusinfrastruktuurit ovat vastaavasti valmiita käsittelemään näitä muutoksia ja antamaan niistä koulutusta. Koulutuslaitosten suuntaaminen uudelleen kokonaisvaltaiseen koulustrategiaan ja osallistavien, terveellisten ja kestävien koulutusympäristöjen luominen on ratkaisevan tärkeää vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämien muutosten saavuttamiseksi. Lisäksi yritysten, kansallisten, alueellisten ja paikallisviranomaisten ja asianomaisten sidosryhmien on vastaavasti kehitettävä strategioita ja pyrittävä yhteiseen omistajuuteen. Tässä yhteydessä on tärkeää, että luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, taidealan ja matematiikan (STEAM-aineet) koulutusalat nykyaikaistetaan.

ON LISÄKSI YHTÄ MIELTÄ SIITÄ, että

1. Pyrittäessä työskentelemään strategisissa puitteissa edellä kuvattujen strategisten prioriteettien perusteella sekä eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamiseksi ja sen kehittämisen tukemiseksi vuoteen 2030 ulottuvalla jaksolla olisi noudatettava seuraavia periaatteita:
  - a) Eurooppalaisen koulutusyhteistyön pitäisi antaa EU:lle ja laajemmalle koulutusyhteisölle mahdollisuus toteuttaa aloitteita, joilla tuetaan pääasiassa eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista vuoteen 2025 mennessä mutta myös digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa sekä Euroopan osaamisohjelmaa. Neuvoston antaman tehostetun ohjauksen pohjalta ja avoimen koordinoitimenetelmän mukaisesti tämä edellyttää joustavien yhteistyömenetelmien edistämistä ja synergioiden vahvistamista muiden koulutusaloitteiden kanssa.

- b) Eurooppalainen koulutusyhteistyö olisi toteutettava osallistavasti, kokonaisvaltaisesti ja elinikäisen oppimisen pohjalta. Tässä olisi ylläpidettävä ja hyödynnettävä enemmän hyväksi havaittuja ja testattuja vastavuoroisen oppimisen järjestelyjä ja välineitä sekä saatavilla olevaa toimintapoliittista tukea, erityisesti niitä, jotka ovat peräisin ET 2020:stä ja avoimesta koordinoitimenetelmästä, ja kehitettävä tarvittaessa synergioita koulutusalan ja muiden politiikanalojen välillä. Kunnioittaen täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa koulutuksen alalla ja eurooppalaisen koulutusyhteistyön vapaaehtoisuutta tulevan vuosikymmenen aikana strategisten puitteiden olisi perustuttava seuraaviin:
- i) edellä mainitut eurooppalaisen yhteistyön viisi strategista prioriteettia;
  - ii) yhteiset vertailuvälineet ja lähestymistavat;
  - iii) vertaisoppiminen, vertaisneuvonta ja hyvien käytäntöjen vaihto keskittyen erityisesti tulosten levittämiseen ja tulosten näkyvyyden lisäämiseen sekä kansalliseen vaikutukseen;
  - iv) säännöllinen seuranta ja raportointi, myös EU:n tason tavoitteiden kautta, vuotuinen koulutuksen seurantakatsaus, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä, hyödyntäen indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän asiantuntemusta ja välttämällä jäsenvaltioille aiheutuvaa hallinnollista lisärasitetta;
  - v) vertailukelpoinen näyttö ja tieto kaikilta asiaankuuluvilta EU:n virastoilta, eurooppalaisilta verkostoilta ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten OECD:ltä, Unescolta ja kansainväliseltä koulutussaavutusten arviointijärjestöltä (IEA);
  - vi) asiantuntemus indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevässä pysyvässä työryhmässä, jonka olisi oltava ensimmäinen foorumi keskusteluille yhteisistä EU:n tason tavoitteista ja indikaattoreista sekä tulevista kohdealoista, sekä yhteistyö muiden asiaankuuluvien alojen (työllisyys-, sosiaali- ja tutkimusalojen) kanssa asianmukaisten ja tarkoituksenmukaisten indikaattorien varmistamiseksi;
  - vii) täyden hyödyn saaminen EU:n ohjelmien, rahastojen ja välineiden tarjoamista mahdollisuuksista erityisesti koulutuksen alalla, elinikäinen oppiminen mukaan luettuna.
- c) Eurooppalaisen koulutusyhteistyön tulisi olla relevanttia, konkreettista ja tuloksellista. Lisäksi olisi pyrittävä varmistamaan, että tiedossa on selviä ja näkyviä tuloksia, joita sittemmin esitetään, tarkastellaan ja levitetään säännöllisesti ja järjestelmällisesti eurooppalaisilla ja kansallisilla foorumeilla luoden näin pohjaa jatkuvalla arvioinnilla ja kehittämiselle.
- d) Jotta voidaan tukea jäsenvaltioiden pyrkimyksiä helpottaa korkea-asteen koulutuksen suunniteltua muutosta Euroopassa ja edistää korkeakoulujen yhteistyötä, olisi varmistettava tiiviit ja jäsenneilyt synergiat eurooppalaisen korkeakoulutusalueen ja Bolognan prosessin kanssa erityisesti laadunvarmistuksen, tutkintojen tunnustamisen, liikkuvuuden ja läpinäkyvyyttä lisäävien välineiden osalta ja vältettävä rinnakkaisia tai päällekkäisiä rakenteita ja välineitä, jotka ovat jo käytössä eurooppalaisella korkeakoulutusalueella.
- e) Kööpenhaminan prosessi on tärkeä osa ammatillisen koulutuksen alalla toteutettavaa avointa koordinoitimenetelmää koskevaa eurooppalaista yhteistyötä, jolla edistetään näissä puitteissa asetettujen strategisten prioriteettien saavuttamista.
- f) Olisi tehostettava monialaista yhteistyötä asiaankuuluvien EU:n koulutusaloitteiden ja koulutusalaan liittyvien toimialojen aloitteiden välillä – erityisesti työllisyys-, sosiaali-, tutkimus-, innovointi-, nuoriso- ja kulttuurialoilla. Olisi kiinnitettävä erityistä huomiota koulutuskomitean ja työllisyyskomitean välisen vuoropuhelun edistämiseen, jotta varmistetaan oikea-aikainen tietojenvaihto⁽¹³⁾. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja erityisesti sen ensimmäisen, neljännen ja yhdennentoista periaatteen täytäntöönpanossa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota seurantaan, joka toteutetaan sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun avulla, jolla seurataan kehityssuuntauksia ja edistymistä jäsenvaltioissa ja joka otetaan huomioon talouspolitiikan EU-ohjausjakson valmistelussa.

⁽¹³⁾ Sen jälkeen, kun 27 päivänä helmikuuta 2020 annettu neuvoston päätöslauselma koulutuksesta eurooppalaisessa ohjausjaksossa: varmistetaan tietoon perustuva keskustelu uudistuksista ja investoinneista (EUVL C 64, 27.2.2020, s. 1) hyväksyttiin, ja sen mukaisesti.

- g) Erityisesti "tietoneliön" (koulutus, tutkimus, innovointi ja yhteiskunnan palveleminen) osalta olisi kiinnitettävä erityistä huomiota koulutuksen sekä tutkimuksen ja innovoinnin välisiin synergioihin toimintapolitiikan ja rahoituksen alalla eurooppalaisen tutkimusalueen ja eurooppalaisen koulutusalueen yhteydessä varmistaen samalla johdonmukaisuus eurooppalaisen korkeakoulutusalueen kanssa ⁽¹⁴⁾.
- h) Eurooppalainen yhteistyö, erityisesti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamiseksi, edellyttää avointa ja johdonmukaista vuoropuhelua ja verkostoitumista yhteiskehittämisen näkökulmasta paitsi jäsenvaltioiden ja komission välillä myös kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.
- i) Toimintapolitiittista vuoropuhelua kolmansien maiden kanssa ja yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, kuten Euroopan neuvoston, OECD:n ja Unescon, kanssa olisi vahvistettava, koska niin saadaan uutta näyttöä ja tietoa sekä inspiraatiota ja uusia ideoita myös erilaisista työskentelymenetelmistä vertailua ja jatkokehittämistä varten.
- j) Erasmus+-ohjelman, Euroopan rakennerahastojen, REACT-EU-välineen, elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin rahoitusohjelmien ja -mekanismien määrärahoja olisi käytettävä koulutusjärjestelmien tehostamiseen eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista koskevan yleisen tavoitteen ja jäsenvaltioiden prioriteettien mukaisesti, noudattaen uusien puiteiden strategisia prioriteetteja.
- k) Kun otetaan huomioon koulutuksen perustavanlaatuinen rooli elpymisen sekä sosiaalisen ja taloudellisen selviytymiskyvyn kannalta, eurooppalaisen koulutusalueen toteuttaminen edellyttää lisäinvestointeja koulutukseen. Komissio tehostaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa investointeja koskevaa työtä muun muassa edistämällä tarvittaessa keskustelua asianmukaisilla korkean tason poliittisilla foorumeilla, kuten EU:n valtiovarainministerien ja EU:n opetusministerien sekä muiden toimielinten, kuten Euroopan investointipankin ja Euroopan parlamentin, kanssa ⁽¹⁵⁾.
2. Avoimen koordinoitimenetelmän onnistunut käyttö eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisissa puitteissa riippuu jäsenvaltioiden poliittisesta sitoutumisesta ja neuvoston antamasta tehostetusta ohjauksesta sekä Euroopan tason tehokkaista työmenetelmistä, joiden olisi perustuttava seuraaviin:
- a) Työskentelyjaksot – Vuoteen 2030 ulottuva kausi jaetaan kahteen jaksoon, joista ensimmäinen kattaa viisi vuotta kaudella 2021–2025 noudattaen aikataulua, jota komissio ehdotti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista koskevassa tiedonannossaan, ja toinen jakso kestää vuoteen 2030 saakka. Ensimmäisen jakson olisi mahdollistettava eurooppalaisen koulutusalueen toteuttaminen vuoteen 2025 mennessä.
- b) Prioriteettialat – Neuvosto hyväksyy kutakin jaksoa varten joukon strategiaan prioriteetteihin perustuvia eurooppalaisen yhteistyön ensisijaisia aloja ottaen huomioon eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja sen jatkokehittämistä koskevan yleistavoitteen. Näiden eurooppalaisten prioriteettialojen olisi mahdollistettava se, että kaikki jäsenvaltiot voivat tehdä yhteistyötä laajemmissa kysymyksissä. Sen lisäksi ne mahdollistavat myös täsmällisemmän ja tiiviimmän yhteistyön kiinnostuneiden jäsenvaltioiden välillä, jotta voidaan vastata esiin nouseviin haasteisiin ja erityisiin poliittisiin tarpeisiin. Näiden uusien puiteiden ensimmäisen jakson prioriteettialat esitetään liitteessä III.
- c) Vastavuoroinen oppiminen – Eurooppalaista yhteistyötä edellä mainituilla prioriteettialoilla olisi tehtävä hyödyntäen esimerkiksi vertaisoppimistoimintaa, vertaisneuvontatoimintaa, konferensseja ja seminaareja, työpajoja, korkean tason foorumeja tai asiantuntijaryhmiä, paneeleja, tutkimuksia ja analyysejä sekä internetpohjaista yhteistyötä, tarvittaessa asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Kaikkia näitä aloitteita olisi kehitettävä selkeiden toimeksiantojen, aikataulujen ja tuotosuunnitelmien pohjalta, joita komissio ehdottaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.
- d) Yhteiset vertailuvälineet ja lähestymistavat – Keskinäinen oppiminen voi perustua tai johtaa sellaisten vertailuvälineiden ja lähestymistapojen kehittämiseen, jotka pohjautuvat yhteiseen analyysiin ja tukevat politiikan kehittämistä edelleen eri hallintotasolla (EU, kansallinen, alueellinen, paikallinen, alakohtainen jne.).
- e) Hallintomekanismi – Strategisten puiteiden olisi ensimmäisellä jaksolla säilytettävä kaikki ET 2020:n hyväksi havaitut ja testatut vastavuoroinen oppimisen järjestelyt, kuten työryhmät, pääjohtajien kokoonpanot ja vertaisoppimisvälineet, ja jatkettava muiden asiaankuuluvien hallintoelinten osallistumista. Jäsenvaltiot ja komissio mukauttavat nämä järjestelyt uusiin strategiaan prioriteetteihin ja tekevät yhteistyötä luodakseen

⁽¹⁴⁾ Työtä voitaisiin tukea teknisellä tasolla.

⁽¹⁵⁾ Koulutuksen laadukkaita investointeja käsittelevä asiantuntijaryhmä tukee tätä prosessia teknisellä tasolla ja auttaa keskittymään kansallisiin ja alueellisiin investointeihin.

hallinnointiratkaisuja, joilla helpotetaan tehokasta tiedonvälitystä tekniseltä tasolta poliittiselle tasolle tarpeen mukaan ja koordinoidaan strategisten puitteiden alaisuudessa tehtävää työtä aiheuttamatta jäsenvaltioille tarpeettomia rakenteita tai lisärasitetta.

- f) Tulosten levittäminen – Näkyvyyden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi kansallisella ja Euroopan tasolla yhteistyön tulokset levitetään laajasti kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kesken, ja tarvittaessa niistä keskustellaan poliittisella tasolla.
  - g) Prosessin seuranta – Edistääkseen tulosten saavuttamista avoimen koordinoitimenetelmän avulla ja prosessin omistajuutta sekä kansallisella että Euroopan tasolla jäsenvaltiot ja komissio tekevät tiivistä yhteistyötä tarkastellakseen teknisellä tasolla tehtyä työtä ja arvioidakseen prosessia ja sen tuloksia. Vuotuinen seuranta toteutetaan komission koulutuksen seurantakatsauksella, jossa seurataan edistymistä kaikkien sovitujen EU:n tason koulutusalan tavoitteiden ja -indikaattoreiden, mukaan lukien alaindikaattorit, saavuttamisessa ja jota hyödynnetään myös eurooppalaisen ohjausjakson valmistelussa.
  - h) Edistymisraportit – Ensimmäisen jakson lopussa, vuoteen 2025 mennessä, on tarpeen tarkastella uudelleen prioriteettialoja niiden mukauttamiseksi tai uusien prioriteettialojen asettamiseksi seuraavalle jaksolle nykyisten haasteiden perusteella ja pohtia saavutettua edistystä, mukaan lukien sellaisten hallintoratkaisujen kehittämiseksi, jotka ovat oikeasuhteisia eurooppalaisen koulutusalueen poliittisiin tavoitteisiin nähden. Komissio julkaisee vuonna 2022 eurooppalaisen koulutusalueen edistymistä koskevan kertomuksen, jossa arvioidaan ja tarkastellaan strategisten yhteistyöpuitteiden avulla eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisessa saavutettuja tuloksia ja ehdotetaan tarvittaessa seuraavia toimia. Lisäksi vuonna 2023 komissio järjestää väliarviointia koskevan tapahtuman. Sekä edistymisraportti että väliarviointi otetaan huomioon myös neuvoston yhteisymmärryksessä mahdollisista uusista prioriteettialoista vuoden 2025 jälkeiselle ajalle.
3. Komissio julkaisee vuonna 2025 kattavan kertomuksen eurooppalaisesta koulutusalueesta. Tämän arvioinnin perusteella neuvosto tarkastelee uudelleen strategisia puitteita, EU:n tason tavoitteet, hallintorakenteet ja työskentelymenetelmät mukaan luettuina, ja tekee toiseen jaksoon tarvittavat mukautukset, jotta voidaan mukautua eurooppalaisen koulutusalueen realiteetteihin ja tarpeisiin ja muihin merkittäviin kehityskulkuihin Euroopan unionissa.

KEHOTAA JÄSENVALTIOITA KANSALLISISTA OLOSUHTEISTA RIIPPUEN

1. työskentelemään yhdessä komission tuella ja tässä päätöslauselmassa kuvattua avointa koordinoitimenetelmää käyttäen eurooppalaisen koulutusyhteistyön tehostamiseksi vuoteen 2030 ulottuvalla kaudella edellä kuvattujen viiden strategisen prioriteetin, periaatteiden ja työmenetelmien pohjalta sekä kutakin jaksoa varten sovitujen prioriteettialojen pohjalta (ensimmäisen, vuodet 2021–2025 kattavan jakson prioriteettialat on kuvattu liitteessä III),
2. harkitsemaan kansallisten prioriteettien pohjalta ja kunnioittaen asianmukaisesti kansallista toimivaltaa koulutuksen alalla kansallisen tason toimenpiteitä, joilla pyritään edistymään strategisissa puitteissa kuvattujen strategisten prioriteettien saavuttamisessa ja edesautetaan eurooppalaisen koulutusalueen tavoitteen ja liitteessä II määritettyjen EU:n tason tavoitteiden yhteistä saavuttamista. Käyttämään Euroopan tason vastavuoroista oppimista innoittajana suunniteltaessa kansallisia koulutuspolitiikkoja,
3. harkitsemaan tarvittaessa, miten ja missä määrin ne voivat edistää EU:n tason tavoitteiden yhteistä saavuttamista kansallisilla toimenpiteillä ja toimilla, ja asettamaan sitä varten kansallisia tavoitteita koulutusjärjestelmiensä erityispiirteistä riippuen ja ottaen huomioon kansalliset olosuhteet, mukaan lukien covid-19-kriisin vaikutukset talouteen ja yhteiskuntaan sekä itse koulutusalaan,
4. tukemaan edellä esitettyä hallintorakennetta ja valittuja työmenetelmiä ja ottamaan prosessin omistajuuden,
5. hyödyntämään tehokkaasti EU:n toimintapolitiikkoja ja rahoitusvälineitä kansallisten toimenpiteiden ja toimien täytäntöönpanon tukemiseksi strategisten prioriteettien ja niihin liittyvien muiden tavoitteiden mukaisen edistyksen saavuttamiseksi EU:n ja kansallisella tasolla, erityisesti elpymisen sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä.

PYYTÄÄ KOMISSIOTA PERUSSOPIMUSTEN MUKAISESTI JA TOISSIJAISUUSPERIAATETTA TÄYSIN NOUDATTAEN

1. tukemaan jäsenvaltioita ja työskentelemään niiden kanssa vuoteen 2030 ulottuvalla kaudella tehtäessä yhteistyötä näissä puitteissa viiden strategisen prioriteetin, edellä kuvattujen periaatteiden ja työskentelymenetelmien sekä liitteissä II ja III esitettyjen EU:n tason tavoitteiden ja sovitujen prioriteettien pohjalta,
2. tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa vuoden 2021 loppuun asti, jotta voidaan sopia sopivasta hallintorakenteesta työn koordinoimiseksi ja strategisten puitteiden kehittämisen ohjaamiseksi eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisen ja kehittämisen yleistavoitteen mukaisesti, pohtien myös kysymyksiä, jotka on vietävä korkeamman tason poliittiseen keskusteluun, aiheuttamatta kuitenkaan jäsenvaltioille lisärasitetta ja varmistaen samalla niiden omistajuus prosessiin nähden,
3. tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa ja tarjoamaan erityistä tukea paikallisille, alueellisille ja kansallisille viranomaisille, jotta edistetään keskinäistä oppimista, analysointia ja koulutusinfrastruktuuria koskevien hyvien käytäntöjen jakamista,
4. analysoimaan erityisesti edistymisraporttien avulla, missä määrin näiden puitteiden strategiset prioriteetit on saavutettu paitsi eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisen osalta myös eurooppalaisen koulutusyhteistyön alalla kansallisella tasolla mitattuna,
5. ohjaamaan työtä sellaisten indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän asiantuntijalausuntoon perustuvien ehdotusten tekemiseksi, jotka koskevat mahdollisia indikaattoreita tai EU:n tason tavoitteita osallisuuden ja tasapuolisuuden, opettajan ammatin ja kestävän kehityksen aloilla, koulutusjärjestelmien viherryttäminen mukaan luettuna,
6. tekemään jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä sen analysoimiseksi, miten nykyisiä EU:n tason tavoitteita ja indikaattoreita koskevien tietojen keruuta ja analysointia voitaisiin parantaa näyttöön perustuvan päätöksenteon edistämiseksi, muun muassa indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän asiantuntemuksen avulla, ja raporttoimaan neuvostolle näistä keskusteluista,
7. työskentelemään yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan tarkastella vuoden 2025 jälkeen niitä EU:n tavoitteita ja indikaattoreita, joiden osalta asetetut määräajat eivät vastaa näiden puitteiden kattamaa kymmenvuotiskautta, ja raportoidakseen neuvostolle mahdollisista uusista arvoista näiden tavoitteiden ja indikaattoreiden osalta,
8. esittämään ja saattamaan säännöllisesti ajan tasalle järjestelmällisen yleiskatsauksen ja etenemissuunnitelman unionin tasolla käytössä olevista ja suunnitelluista toimintapolitiikoista, yhteistyövälineistä ja rahoitusvälineistä ja käynnissä olevista aloitteista ja kohdennetuista ehdotuspyynnöistä, joilla edistetään eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja eurooppalaisen koulutusyhteistyön kehittämistä,
9. esittämään Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman ja erityisesti sen ensimmäisen, neljännen ja yhdeksännen periaatteen,
10. perustamaan eurooppalaisen koulutusalueen foorumin interaktiiviseksi julkiseksi alustaksi, jolla tuetaan jäsenvaltioiden ja sidosryhmien pääsyä tietoihin, toimiin, palveluihin, välineisiin ja tuloksiin sekä edistetään yhteistyötä ja vaihtoa.

LIITE I

POLIITTINEN TAUSTA

1. Neuvoston päätelmät eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020) (12.5.2009)
2. Neuvoston päätöslauselma uudistetusta eurooppalaisesta aikuiskoulutusohjelmasta (20.12.2011)
3. Neuvoston suositus epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista (20.12.2012)
4. Julistus kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämisestä koulutuksen avulla (Pariisi, 17.3.2015)
5. Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta – Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet (23. ja 24.11.2015)
6. Neuvoston päätelmät koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisestä ja menestyksellisen koulunkäynnin edistämisestä, (23.–24.11.2015)
7. Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma sosioekonomisen kehityksen ja osallisuuden edistämisestä EU:ssa koulutuksen avulla: koulutusalan panos vuoden 2016 eurooppalaiseen ohjausjaksoon (24.2.2016)
8. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: uusi osaamisohjelma Euroopalle (10.6.2016)
9. Neuvoston suositus taitojen parantamisesta: uusia mahdollisuuksia aikuisille (19.12.2016)
10. Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät osallistamisesta monimuotoisessa ympäristössä laadukkaan koulutuksen tarjoamiseksi kaikille (17.2.2017)
11. Neuvoston suositus eurooppalaisesta tutkintojen viitekehiksestä (EQF) elinikäisen oppimisen edistämiseksi (22.5.2017)
12. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla – Euroopan komission panos EU-johtajien kokoukseen Göteborgissa (17.11.2017)
13. Neuvoston suositus tutkinnon suorittaneiden seurannasta (20.11.2017)
14. Neuvoston päätelmät koulujen kehittämistä ja huipputason opetuksesta (20.11.2017)
15. Neuvoston päätelmät EU:n uudesta korkeakoulutus suunnitelmasta (20.11.2017)
16. Eurooppa-neuvoston päätelmät (14.12.2017)
17. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta (17.1.2018)

18. Neuvoston suositus laadukkaana ja tehokkaana oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista (15.3.2018)
19. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2018/646 yhteisistä puitteista parempien palvelujen tarjoamiseksi taitojen ja tutkintojen alalla (Europass) (18.4.2018)
20. Neuvoston suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista (22.5.2018)
21. Neuvoston suositus yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä (22.5.2018)
22. Neuvoston päätelmät eurooppalaista koulutusaluetta koskevan vision toteuttamisesta (22.5.2018)
23. Neuvoston suositus korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä (26.11.2018)
24. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliko-
mitealle ja alueiden komitealle: Koordinoitu tekoälysuunnitelma (7.12.2018)
25. Neuvoston päätelmät: Kohti yhä kestävämpää unionia vuoteen 2030 mennessä (9.4.2019)
26. Neuvoston suositus kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen (22.5.2019)
27. Neuvoston suositus laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä (22.5.2019)
28. Neuvoston päätelmät pitkälle digitalisoidun Euroopan tulevaisuudesta vuoden 2020 jälkeen: ”Digitaalisen ja
taloudellisen kilpailukyvyyn sekä digitaalisen yhteenkuuluvuuden tehostaminen koko unionissa” (7.6.2019)
29. Eurooppa-neuvosto: uusi strateginen ohjelma 2019–2024 (20.6.2019)
30. Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusalueen kehittämisestä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjär-
jestelmien tukemiseksi (8.11.2019)
31. Neuvoston päätelmät aiheesta ”Elinikäisen oppimisen politiikkojen keskeinen rooli yhteiskuntien voimaannuttajana
vastattaessa teknologiseen ja vihreään siirtymään osallistavaa ja kestäväää kasvua tukevalla tavalla” (8.11.2019)
32. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliko-
mitealle ja alueiden komitealle: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (11.12.2019)
33. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliko-
mitealle ja alueiden komitealle: Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi
(14.1.2020)
34. Neuvoston päätöslauselma koulutuksesta eurooppalaisessa ohjauksessa: varmistetaan tietoon perustuva keskustelu
uudistuksista ja investoinneista (20.2.2020)
35. Neuvoston päätelmät tulevaisuuden eurooppalaisista opettajista ja kouluttajista (25.5.2020)
36. Neuvoston päätelmät covid-19-kriisin torjunnasta koulutuksessa (16.6.2020)

37. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi (1.7.2020)
  38. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten (30.9.2020)
  39. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä (30.9.2020)
  40. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027: Koulutuksen mukauttaminen digitaali-aikaan (30.9.2020)
  41. Roomassa annettu ministerien julkilausuma (19.11.2020)
  42. Neuvoston suositus kestävästä kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta (24.11.2020)
  43. Neuvoston päätelmät digitaalisesta koulutuksesta Euroopan tietoyhteiskunnissa (24.11.2020)
  44. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Kotouttamista ja osallisuutta koskeva toimintasuunnitelma 2021–2027 (24.11.2020)
  45. Osnabrückin julistus ammatillisesta koulutuksesta elpymisen ja oikeudenmukaisten siirtymien mahdollistajana digitaalitalouteen ja vihreään talouteen siirryttäessä (30.11.2020)
-

LIITE II

EU:N TASON TAVOITTEET – keskimääräistä eurooppalaista suoritusta koskevista koulutuksen viitearvoista

Edistymisen seuraamiseksi ja haasteiden tunnistamiseksi sekä osana näyttöön perustuvaa toimintapolitiikkaa, joka perustuu kansainvälisesti vertailukelpoisten tietojen järjestelmälliseen keräämiseen ja analysointiin, tässä päätöslauselmassa kuvattuja strategisia prioriteetteja kaudelle 2021–2030 olisi tuettava joukolla koulutusalan keskimääräisen eurooppalaisen suoritustason viitearvoja (EU:n tason tavoitteet). Niiden tulisi perustua yksinomaan vertailukelpoiisiin ja luotettaviin tietoihin ja ottaa huomioon yksittäisissä jäsenvaltioissa vallitsevat erilaiset tilanteet ⁽¹⁾. Niitä ei pitäisi nähdä konkreettisina tavoitteina, joita yksittäisten maiden olisi saavutettava vuoteen 2025 tai 2030 mennessä. Tässä päätöslauselmassa kuvatun mukaisesti jäsenvaltioita kehoitetaan harkitsemaan vastaavien kansallisten tavoitteiden asettamista.

Jäsenvaltiot hyväksyvät tältä pohjalta seuraavat seitsemän EU:n tason tavoitetta:

1. Perustaidoissa heikosti menestyvät 15-vuotiaat ⁽²⁾

Vuoteen 2030 mennessä lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä heikosti menestyvien 15-vuotiaiden osuuden olisi oltava alle 15 prosenttia.

2. Digitaalisissa taidoissa heikosti menestyvät kahdeksaluokkalaisten ⁽³⁾

Vuoteen 2030 mennessä monilukutaidossa heikosti menestyvien kahdeksaluokkalaisten osuuden olisi oltava alle 15 prosenttia.

3. Varhaiskasvatukseen osallistuminen ⁽⁴⁾

Vuoteen 2030 mennessä vähintään 96 prosentin kolmivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista olisi osallistuttava varhaiskasvatukseen.

4. Koulutuksensa varhain päättäneet ⁽⁵⁾

Vuoteen 2030 mennessä opintonsa keskeyttäneiden osuuden olisi oltava alle 9 prosenttia.

5. Korkea-asteen opinnot suorittaneet ⁽⁶⁾

Vuoteen 2030 mennessä vähintään 45 prosentilla 25–34-vuotiaista olisi oltava korkea-asteen koulutus.

⁽¹⁾ Näissä tavoitteissa olisi myös otettava huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet ja se, että kansainvälisten ennusteiden mukaan alkuvaiheen tietoja saatetaan vuosien 2020 ja 2021 osalta muuttaa johtuen covid-19-pandemian vakavista vaikutuksista EU:n koulutusjärjestelmiin.

⁽²⁾ Tietolähteenä on kansainvälinen oppimistulosten arviointiohjelma (PISA), ja tiedot ovat OECD:n keräämiä ja hallinnoimia. Tavoitteena on mitata niiden 15-vuotiaiden osuutta, jotka eivät saavuta PISA-asteikon tasoa 2 lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä.

⁽³⁾ Tavoite perustuu kansainvälisen koulutustutkimusjärjestön (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, IEA) suorittamaan monilukutaitoa koskevaan kyselytutkimukseen (Computer and Information Literacy (CIL) survey), joka on osa kansainvälistä monilukutaitoa mittaavaa ICILS-tutkimusta. ICILS-tutkimuksen kohderyhmänä ovat 8. luokan oppilaat.

⁽⁴⁾ Tietolähde on Eurostat, online-datakoodi: [educ_uoe_enra21].

⁽⁵⁾ Eurostat, EU:n työvoimatutkimus. Online-datakoodi: [edat_lfse_14] Niiden 18–24-vuotiaiden osuus, joilla on vain ylemmän perusasteen koulutus tai vähemmän ja jotka eivät ole enää missään koulutuksessa. Tätä EU:n tason tavoitetta täydennetään siihen liittyvällä toisen asteen opinnot suorittaneita koskevilla indikaattoreilla, joka mittaa Eurostatilta EU:n työvoimatutkimuksesta saatavien tietojen avulla sitä, kuinka suuri osa 20–24-vuotiaista on suorittanut vähintään toisen asteen opinnot. Online-datakoodi: [edat_lfse_03].

⁽⁶⁾ Eurostat, EU:n työvoimatutkimus. Online-datakoodi: [edat_lfse_03].

6. Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työssäoppimiskokemukset ⁽⁷⁾

Äskettäin ammatillisen tutkinnon suorittaneiden, jotka ovat opintojensa aikana saaneet kokemusta työssäoppimisesta, osuuden olisi oltava vähintään 60 prosenttia vuoteen 2025 mennessä.

7. Aikuisten osallistuminen koulutustoimiin ⁽⁸⁾

Vuoteen 2025 mennessä vähintään 47 prosentin 25–64-vuotiaista aikuisista olisi pitänyt osallistua koulutustoimiin viimeisten 12 kuukauden aikana.

⁽⁷⁾ Kohderyhmänä ovat 20–34-vuotiaat, joiden opinnot ovat päättyneet 1–3 vuotta aiemmin. Tämä indikaattori perustuu tietoihin, jotka kerätään vuodesta 2021 alkaen osana Eurostatin Euroopan unionin työvoimatutkimusta (EU LFS), sellaisena kuin se on määritelty komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/2240 olevalla muuttujan tunnuksella "HATWORK". Tällä tarkoitetaan työpaikalla kaupankäyntiin osallistuvassa tai muussa yksikössä (yrityksessä, julkisessa laitoksessa tai voittoa tavoittelemattomassa järjestössä) hankittua työkokemusta, joka oli kuulunut sellaisen virallisen koulutusohjelman opetusohjelmaan, joka johti korkeimpaan hyväksytysti suoritettuun koulutustasoon. Jos vastaaja on suorittanut useita työkaksoja, työkokemukseksi olisi katsottava kaikkien työkaksojen yhteenlaskettu kesto. Työkokemus olisi ilmaistava kokoaikaiseksi muutettuna.

⁽⁸⁾ Eurostat, EU:n työvoimatutkimus, tietojenkeruu vuodesta 2022 eteenpäin. Koska datalähde on tarkoitus vaihtaa vuonna 2022 (aikuiskoulutustutkimuksesta EU:n työvoimatutkimukseen), tavoite on vahvistettava vuonna 2023 uudesta datalähteestä saatujen kokemusten pohjalta. Komissio arvioi yhteistyössä indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän kanssa näiden muutosten vaikutusta vertaamalla aikuiskoulutustutkimuksen ja työvoimatutkimuksen vuoden 2023 tuloksia, ja pohtii mahdollisia muutoksia työvoimatutkimuksen metodologiaan tai tavoitteen tasoon. Neuvosto päättää tämän arvioinnin perusteella tavoitetason mahdollisesta mukauttamisesta.

LIITE III

EUROOPPALAISEN KOULUTUSYHTEISTYÖN PRIORITEETTIALAT ENSIMMÄISELLÄ JAKSOLLA 2021–2025

Eurooppalaisen yhteistyön strategisten puitteiden mukaisten viiden strategisen prioriteetin saavuttamiseksi olisi prioriteettialojen, konkreettisten haasteiden ja toimien ⁽¹⁾määrittelyllä tiettyä työskentelyjaksoa varten tehostettava eurooppalaista koulutusyhteistyötä ja otettava huomioon jäsenvaltioiden yksilölliset tarpeet myös uusissa olosuhteissa ja uusien haasteiden ilmetessä.

Tässä päätöslauselmassa tarkoitettavat prioriteettialat sekä tärkeimmät konkreettiset haasteet ja toimet ilmentävät tarvetta i) jatkaa yhteistyötä aloilla, joilla on edelleen keskeisiä haasteita ja jotka liittyvät uudempiin haasteisiin; ii) kehittää yhteistyötä tämän työskentelyjakson aikana erityisen tärkeinä pidetyillä aloilla.

Jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi, työtä erityisillä prioriteettialoilla voidaan jatkaa seuraavilla työskentelyjaksoilla ottaen asianmukaisesti huomioon toissijaisuusperiaate ja kansalliset olosuhteet.

Prioriteettiala 1 – Koulutuksen laatu, tasapuolisuus ja osallistavuus sekä menestys opinnoissa*Konkreettiset haasteet ja toimet*

- i) Edistetään avaintaitojen ⁽²⁾ hallintaa, mukaan lukien perustaidot, jotka ovat edellytys elämässä menestymiselle, merkityksellisten työpaikkojen löytämiselle tai luomiselle sekä aktiivisen kansalaisuuden saavuttamiselle.
- ii) Edistetään ja tuetaan kieltenopetusta ja -oppimista ja monikielisyyttä, jotta oppijat, opettajat ja kouluttajat voivat hyötyä aidosta eurooppalaisesta oppimisalueesta, jatkamalla kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen vuonna 2019 annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa, myös ammatillisessa koulutuksessa.
- iii) Tuodaan eurooppalainen näkökulma koulutukseen ja annetaan oppijoille käsitys siitä, mitä koko Eurooppa ja erityisesti unioni merkitsevät heidän jokapäiväisessä elämässään, muun muassa laajentamalla ja vahvistamalla Jean Monnet -toimia.
- iv) Säilytetään koulutuslaitokset turvallisina ympäristöinä, joissa ei esiinny väkivaltaa, kiusaamista, haitallista puhetta, disinformaatiota tai minkäänlaista syrjintää, myös jatkamalla yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä 22 päivänä toukokuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa.
- v) Edistetään turvallista ja kannustavaa kouluympäristöä, joka on välttämätön edellytys ratkaisujen löytämiseksi edellä mainittuihin konkreettisiin haasteisiin, kuten syrjinnän, rasmin, seksismin, erottelun, kiusaamisen (myös verkossa), väkivallan ja stereotyyppien torjunta, ja kaikkien oppijoiden yksilölliselle hyvinvoinnille.
- vi) Autetaan kaikkia oppijoita saavuttamaan perustaitotaso kiinnittäen erityistä huomiota ryhmiin, jotka ovat vaarassa alisuoriutua ja keskeyttää koulunkäynnin, mukaan lukien yksilöllisillä tehokkaiden toimintapoliittisilla uudistuksilla, joilla tuetaan perustaitojen saavuttamista, erityisesti opetussuunnitelmien tai arvioinnin osalta, sekä organisaatioiden ja henkilöstön valmiuksia innovoida ja kehittää oppimisympäristöjään ja lähestymistapojaan oppimiseen.
- vii) Edistetään koulumenestystä parantavia strategioita kansallisella tasolla, jotta kaikki oppijat saavat menestyksekkäästi päätökseen aloittamansa koulutusväylät, ja vähennetään koulutuksen varhaista keskeyttämistä ja alisuoriutumista tukemalla kokonaisvaltaista koulustrategiaa, johon sisältyy yleinen oppijakeskeinen näkemys koulutuksesta.

⁽¹⁾ Ehdotettujen tulevien toimien tai aloitteiden mainitseminen seuraavilla prioriteettialoilla ei ennakoit mitään tulevia asianmukaisella tasolla tehtäviä päätöksiä.

⁽²⁾ Elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22 päivänä toukokuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa (EUVL C 189, 4.6.2018, s. 1) esitetyn mukaisesti.

- viii) Puututaan oppijoiden kasvavaan erilaisuuteen ja parannetaan laadukkaan ja osallistavan opetuksen saatavuutta kaikkien oppijoiden näkökulmasta, mukaan lukien heikommassa asemassa olevat ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvat oppijat – kuten oppijat, joilla on erityistarpeita, vähemmistöt, maahanmuuttajataustaiset henkilöt, romanit ja ne, joilla on muita heikot mahdollisuudet maantieteellisen sijaintinsa ja/tai sosioekonomisesti heikomman asemansa vuoksi.
- ix) Pannaan täytäntöön laadukkaita varhaiskasvatusjärjestelmiä koskevat eurooppalaiset laatupuitteet.
- x) Puututaan sukupuolten välisiin eroihin koulutuksessa ja epätasa-arvoisiin mahdollisuuksiin tyttöjen ja poikien sekä naisten ja miesten välillä edistämällä sukupuolten tasapuolista edustusta koulutusvalintoja tehtäessä, haastetaan ja puretaan sukupuolistereotyyppioita koulutuksessa ja koulutuspoluilla, erityisesti STEAM-aineiden koulutusaloilla, käsitellään ongelmia, kuten poikien alisuoriutumista, kiusaamista sekä seksuaalista häirintää, ja parannetaan sukupuolinäkökulman huomioon ottamista koulutusprosesseissa ja -laitoksissa.
- xi) Tuetaan tiedonkeruuta ja innovointia osallisuuden ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi koulutuksessa.
- xii) Kansalaisvaikuttamisen, kulttuurienvälisen ja sosiaalisten taitojen, keskinäisen yhteisymmärryksen ja kunnioituksen sekä itselle kuuluvien demokraattisten arvojen ja perusoikeuksien tiedostamisen edistäminen kaikilla koulutuksen tasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa ⁽³⁾.
- xiii) Edistetään ja arvostetaan epävirallista oppimista ja tunnustetaan sen asema, vapaaehtoistyö mukaan luettuna, ja lisätään rajatylittävien solidaarisuustoimien osallistavuutta, laatua ja tunnustamista.
- xiv) Kehitetään eettisiä periaatteita, kriittistä ajattelua ja digitaalista ja medialukutaitoa.
- xv) Edistetään kestäviä investointeja laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen.

Prioriteettiala 2 – Elinikäinen oppiminen ja liikkuvuus

Konkreettiset haasteet ja toimet

- i) Elvytetään ja jatketaan elinikäisen oppimisen strategioita, käsitellään koulutuksen siirtymävaiheita ja edistetään laadukkaan uraohjauksen avulla siirtymistä ammatilliseen koulutukseen, korkea-asteen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen sekä siirtymistä niiden välillä, mukaan lukien epävirallinen oppiminen ja arkioppiminen, ja siirtymistä koulutuksesta työelämään.
- ii) Tehdään elinikäisen oppimisen strategioista vankempia ja osallistavampia, jotta varhaisessa vaiheessa koulun lopettaneet voivat myöhemmin elämässään palata opintoihin, joita voi suorittaa joustavissa muodoissa, ja jotta oppijat voivat tarvittaessa osallistua missä tahansa elämänvaiheessa korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen ohjelmiin päivittääkseen tai hankkiakseen taitoja (täydennyskoulutus ja uudelleen koulutus), joita tulevaisuuden työpaikat edellyttävät.
- iii) Varmistetaan, että koulutusjärjestelmistä, mukaan lukien aikuiskoulutusjärjestelmät, jotka tukevat kaikkia oppijoita muuttuville työmarkkinoille pääsyssä ja heidän henkilökohtaisessa kehityksessään, tehdään joustavampia, kestäkykyisempiä, tulevaisuuden vaatimukset paremmin huomioon ottavia, houkuttelevampia ja vihreään ja digitaaliseen siirtymään räätälöityjä. Niiden olisi pystyttävä tarjoamaan mahdollisuuksia taitojen täydentämiseen ja päivittämiseen kaikissa työelämän vaiheissa ja lisäämään yhteistyötä muiden sidosryhmien, kuten yritysten ja muiden työpaikkojen, kanssa.
- iv) Pannaan täytäntöön Osnabrückin julistus ammatillisesta koulutuksesta elpymisen ja oikeudenmukaisten siirtymien mahdollistajana digitaalitalouteen ja vihreään talouteen siirryttäessä.
- v) Vahvistetaan korkea-asteen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen keskeistä roolia elinikäisen oppimisen tukemisessa ja monipuolisemman opiskelijakunnan tavoittamisessa. Pienten osaamiskokonaisuuksien käsitteen ja käyttömahdollisuuksien tutkiminen voi auttaa laajentamaan oppimismahdollisuuksia ja vahvistamaan korkea-asteen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen roolia elinikäisessä oppimisessa tarjoamalla joustavampia ja modulaarisia oppimismahdollisuuksia ja tarjoamalla osallistavampia oppimispolkua.

⁽³⁾ Ks. julistus kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämisestä koulutuksen avulla.

- vi) Päivitetään uudistettua eurooppalaista aikuiskoulutusohjelmaa.
- vii) Edistetään opiskelijoiden, opettajien ja kouluttajien sekä muun opetushenkilöstön vapautta liikkumiseen ja oppilaitosten vapautta tehdä yhteistyötä keskenään Euroopassa ja sen ulkopuolella oppimiseen liittyvän liikkuvuuden ja rajatylittävän yhteisen toiminnan kautta. Lisätoimia on toteutettava kaiken tyyppiseen oppimiseen ja opetukseen liittyvän liikkuvuuden esteiden poistamiseksi, mukaan lukien koulutukseen pääsyyn, ohjaukseen, opiskelijapalveluihin ja tutkintojen tunnustamiseen liittyvät ongelmat.
- viii) Päivitetään vahvistettuun Erasmus+-ohjelmaan kuuluvaa oppimiseen liittyvän liikkuvuuden kehystä, jotta voidaan mahdollistaa liikkuvuusmahdollisuuksia paljon laajemmalle valikoimalle osallistujia, edistää vihreää ja digitaalista liikkuvuutta, mukaan lukien yhdistämällä toimintaa verkossa ja sen ulkopuolella, ja tukea tasapainoista liikkuvuutta.
- ix) Pyritään panemaan kokonaisuudessaan täytäntöön neuvoston suositus korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä (26.11.2018).

Prioriteettiala 3 – Opettajat ja kouluttajat

Konkreettiset haasteet ja toimet

- i) Vahvistetaan parhaiden ja sopivimpien opetus- ja kasvatusalalle hakevien rekrytointia ja valintaa kaikilla tasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa.
- ii) Lisätään opetus- ja kasvatusalan ammattien houkuttelevuutta ja asemaa parantamalla niiden yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa, mukaan lukien suunnitellun eurooppalaisen innovatiivisen opetuksen palkinnon avulla.
- iii) Tutkitaan mahdollisuutta laatia eurooppalainen ohjeistus kansallisten urapuiteiden ja elinikäisen ohjauksen kehittämiseksi ja tuetaan siten kouluopetuksen ammattilaisten urakehitystä.
- iv) Tutkitaan mahdollisuutta kehittää opettajien osaamiskehyksistä muodostuvia politiikan välineitä opettajien peruskoulutusohjelmien painoarvon lisäämiseksi ja jatkuvien ammatillisten kehitysmahdollisuuksien luomiseksi sekä opettajien urakehityksen ohjaamiseksi.
- v) Tuetaan peruskoulutusta, perehdyttämistä ja jatkuvaa ammatillista kehittämistä kaikilla tasoilla, jotta voidaan erityisesti huomioida oppijoiden lisääntyvä erilaisuus ja heidän erityistarpeensa, käsitellä koulutuksen varhaista keskeyttämistä työssäoppimisen edistämiseksi, tukien perustason ja edistyneiden digitaalisten taitojen ja innovatiivisten opetusmenetelmien kehittämistä, sekä varmistaa, että opettajankoulutuksessa otetaan huomioon opettajien valmiudet opettaa digitaalisissa ympäristöissä.
- vi) Luodaan opettajankoulutuslaitosten verkostoja ehdotettujen Erasmus Teacher Academies -toimintojen avulla, jotta voidaan tukea käytäntöyhteisöjä, tarjota opettajille oppimismahdollisuuksia, tukea innovointia ja vaikuttaa kansallisten ja eurooppalaisten opettajankoulutuspolitiikkojen laatimiseen.
- vii) Tuetaan opetuksen huippuosaamisen edistämistä kaikilla koulutustasoilla tehokkaiden oppimisjärjestelyjen ja rakenteellisten kannustimien avulla sekä edistämällä asianmukaisten tukimekanismien, infrastruktuurien ja opetusmateriaalien sekä tutkimukseen perustuvan opettajankoulutuksen käyttöönottoa, ja tutkitaan uusia tapoja arvioida opettajankoulutuksen laatua.
- viii) Tuetaan opettajia ja kouluttajia oppilaitoksissa esiintyvään kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyvien näkökohtien käsittelyssä.
- ix) Tutkitaan mahdollisuutta kehittää toimintapolitiittinen kehys opettajien liikkuvuuden määrän ja laadun lisäämiseksi Euroopassa heidän todellisten liikkuvuustarpeidensa perusteella.

- x) Kehitetään toimenpiteitä ja perustetaan mekanismeja työolojen parantamiseksi ja työperäisen stressin käsittelemiseksi, jotta voidaan edistää opettajien, kouluttajien sekä opetus- ja kasvatushenkilöstön hyvinvointia.
- xi) Pyritään vähentämään sukupuolten välistä epätasapainoa kaikkiin koulutustasoihin ja koulutusmuotoihin liittyvissä ammateissa.
- xii) Varmistetaan, että opettajien ja kouluttajien koulutusohjelmat myös valmistavat opettajia ja kouluttajia kaikilla tasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa heidän keskeiseen tehtävänsä varustaa oppijat taidoilla elää ja työskennellä sekä kestävä kehitystä tukevilla taidoilla, ja parantaa kaikkien oppijoiden hyvinvointia ja mielenterveyttä.

Prioriteettiala 4 – Korkea-asteen koulutus

Konkreettiset haasteet ja toimet

- i) Kannustetaan tiiviimpään ja syvempään yhteistyöhön korkeakoulujen välillä siten, että tuetaan ja edistetään saumatonta kansainvälistä yhteistyötä, jonka avulla korkeakoulujen liittoumat, kuten Eurooppalaiset yliopistot -aloitteen piiriin kuuluvat, voivat yhdistää voimansa ja tarjota yhdessä muutosvoimaista korkea-asteen koulutusta.
- ii) Osallistutaan Erasmus+-ohjelman alaisen Eurooppalaiset yliopistot -aloitteen täytäntöönpanoon synergiassa Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ja muiden rahoitusvälineiden kanssa.
- iii) Laaditaan korkea-asteen koulutuksen muutosta koskeva suunnitelma, jossa keskitytään osallisuuteen, innovointiin, yhteyksiin, digitaaliseen ja vihreään valmiuteen, kansainväliseen kilpailukykyyn sekä akateemisiin perusarvoihin ja vankkoihin eettisiin periaatteisiin kuten myös työllisyyteen ja työllistettävyyteen.
- iv) Tuetaan tasapainoisia liikkuvuusvirtoja ja optimaalista osaamiskiertoa.
- v) Tuetaan korkeakoulujen roolia keskeisinä "tietoneliön" (koulutus, tutkimus, innovointi ja yhteiskunnan palveleminen) toimijoina, vahvistetaan synergieita ja edistetään työtä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen välillä.
- vi) Edistetään ulkomailla suoritettujen tutkintojen ja opintojaksojen automaattista vastavuoroista tunnustamista, jotta voidaan tukea liikkuvuutta ja oppimisen jatkamista samalla kun varmistetaan, että laadunvarmistusmekanismit antavat vahvan perustan kansalaisten luottamukselle oppimisen jatkamista kohtaan ja turvaavat korkeakoulujen riippumattomuuden. Yhteisten kansainvälisten toimien automaattista tunnustamista ja lyhyiden kurssien tunnustamista ja siirrettävyyttä olisi kehitettävä tarpeen mukaan.
- vii) Tuetaan eurooppalaista opiskelijakorttia koskevaa aloitetta, jonka tarkoituksena on hyödyttää kaikkia liikkuvuuteen osallistuvia opiskelijoita Euroopassa.
- viii) Edistetään korkea-asteen koulutuksen relevanssia työmarkkinoiden ja yhteiskunnan vaatimuksiin nähden esimerkiksi kannustamalla sellaisten opetussuunnitelmien kehittämiseen, jotka kannustavat työssäoppimisen lisäämiseen ja oppilaitosten ja työnantajien välisen yhteistyön tiivistämiseen kunnioittaen kaikilta osin korkea-asteen koulutuksen kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja korkeakoulujen riippumattomuutta, ja tutkimalla mahdollisuutta perustaa eurooppalainen tutkinnon suorittaneiden seurantarjestelmä.

Prioriteettiala 5 – Vihreä ja digitaalinen siirtymä

Konkreettiset haasteet ja toimet

- i) Parannetaan digitaalisten laitteiden ja infrastruktuurin, yhteyksien, avointen ja digitaalisten koulutusresurssien ja pedagogisten menetelmien saatavuutta ja laatua kaikilla koulutustasoilla, jotta voidaan tukea koulutusjärjestelmien mukauttamista digiaikaan.
- ii) Edistetään perus- ja edistyneiden digitaalisten taitojen ja osaamisen kehittämistä kaikilla koulutustasoilla ja kaikissa koulutusmuodoissa, niin virallisessa oppimisessa, epävirallisessa oppimisessa ja arkioppimisessa kuin perinteisen, sulautuvan ja etäopetuksen ja -oppimisen muodoissa, jotta voidaan vastata talouden ja yhteiskunnan teknologiseen ja digitaaliseen muutokseen.

- iii) Tehostetaan parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaan 2021–2027 sisällytetyjen toimien täytäntöönpanoa, tutkien tapoja edistää integroidumpaa lähestymistapaa digitaalisen koulutuspolitiikan kehittämiseen perustamalla mahdollisesti eurooppalainen digitaalisen koulutuksen keskus.
  - iv) Otetaan käyttöön asiantuntemusta ja resursseja verkostoitumista varten ja tuetaan luovia lähestymistapoja ns. vihreään koulutukseen suunnitellun ilmastoasioita edistävän koulutuksen koalition (Education for Climate Coalition) kautta.
  - v) Edistetään ympäristökestävyyttä koskevien näkökohtien huomioimista opetussuunnitelmissa kaikilla koulutustasoilla ja monialaisessa lähestymistavassa, ja tuetaan kestävää kehitystä edistävän koulutuksen (Education for Sustainable Development) ja maailmankansalaisuutta korostavan valistuksen (Global Citizenship Education) kaltaisia koulutukseen liittyviä aloitteita, jotta voidaan luoda kansalaisille mahdollisuuksia antaa panoksensa kestävään kehitykseen.
  - vi) Edistetään uutta kestävää opetusinfrastruktuuria ja kunnostetaan olemassa olevia rakennuksia ("opetusinfrastruktuurin viherryttäminen").
-